

Nr 203.

Av herr **Christiernsson**, *angående anslaget till flygvapnets övningar.*

Under fjärde huvudtiteln i årets statsverksproposition och beträffande flygvapnet och dess övningar begär Kungl. Maj:t ett anslag på 1,300,000 kronor för nästkommande budgetår. Flygstyrelsen har för sin del hemställt om ett anslag på 1,540,000 kronor.

Väsentliga nedsättningar hava vidtagits i fråga om vad de hörda myndigheterna begärt för olika försvarsanstalter. Föredragande statsrådet hänvisar därvid till det statsfinansiella läget, som tvingar till största möjliga sparsamhet. Försvarsanordningarna äro av sådan natur, att varje åtgärd, ägnad att i det ena eller andra fallet nedsätta landets försvarsberedskap och försvarskraft, måste giva anledning till särskilda betänkligheter. I all synnerhet måste detta gälla en försvarsgren som flygvapnet, vilket, på samma gång som dess utomordentliga, ja möjligen avgörande betydelse i en kommande krigföring blivit allmänt erkänd, är under uppbyggnad och alltså befinner sig i ett mycket känsligt och därmed också sårbart skede.

Det svenska flygvapnet är ungt och litet. Den allmänna meningen sysslar gärna med denna "moderna" försvarsgren, vilken även i djupaste fred kräver insatser, som äro förenade med stora risker till liv och lem. Det måste räknas som en stor folkpsykologisk tillgång att förtroendet till vapnet är allmänt och välgrundat. Det gäller för den skull att, låt vara utan förhastande i en tid av snabb teknisk utveckling, förse flygvapnet med den allra bästa material och giva personalen, som skall utnyttja denna dyrbara material, den högsta möjliga färdighet och träning.

Beklagligt nog torde allmänheten på sistone i många hänseenden fått en felaktig uppfattning om tillståndet inom flygvapnet, materialens beskaffenhet och rustning samt den flygande personalens utbildning och fältduglighet. Inträffade dödsolyckor — ofrånkomliga inom ett flygvapen, som vill eftersträva högsta möjliga stridsberedskap — hava föranlett materialprov och undersökningar, som dessvärre ingivit gemene man det intrycket, att flygmateriälens dels skulle vara föråldrad eller felkonstruerad, dels i saknad av de tekniska anordningar av skilda slag, som möjliggöra dess fulla, fältmässiga utnyttjande även under de mest ogynnsamma förhållanden.

Utän att man behöver ingå på frågan om det mer eller mindre osannolika sambandet mellan fantasi och verklighet i fråga om vissa spöksyner, som på sistone påkallat även flygvapnets uppmärksamhet, är det tillfälle att konstatera, hur en vilseledd opinion reser rent orimliga krav i fråga om flygvapnets uppgifter och möjligheter. Inträffa så några missöden, tolkas dessa som avgörande bevis på att vårt flygvapen icke är mäktigt att lösa ens elementära uppgifter. Uttolkningar ha beklagligtvis gjorts, helt visst utan argt uppsåt men av okun-

nighet och i hastigt mod, som varit ägnade att draga ett skimmer av löje över en av våra viktigaste, för kritiken särskilt utsatta och därmed också känsliga försvarsgrenar.

Självfallet måste en hel del av dessa omständigheter undandragas den offentliga behandling, som skulle vara ägnad att lägga förhållandena till rätta inför den allmänna opinionen. De måste betraktas som militära hemligheter. Det torde dock kunna öppet sägas, att vårt svenska flygvapen är förtjänt av allmänhetens tillit och förtroende.

Vapnet är litet. Dess rustning är för knapp. Den tillgängliga, rustningsbara flygmaterielen motsvarar ingalunda de minimikrav, som fastslogos enligt 1925 års härordning. Det internationella flygets utveckling har sedan dess varit våldsam. Även med en av allt att döma icke uppnåelig reducering av dessa rustningar och reglering av flygvapnets uppgifter kunna de krav, som sålunda för nära tio år sedan uppställdes för det svenska flygvapnet, icke reduceras.

Den material, som man redan nu förfogar över, torde dock i fråga om de senare årens förvärv tillhöra det bästa i sitt slag och den kompletterande utrustningen icke uppvisa några vådliga luckor. De experiment, som äro betingade av den tekniska utvecklingen och de för landet säregna klimatoriska förhållandena, torde oavbrutet fortgå och hava lämnat ett i stort sett tillfredsställande resultat.

Kungl. Maj:t har med icke mindre än närmare två miljoner kronor eller omkring hälften nedprutat det anslag till engångskostnader för anskaffande av flygmateriel m. m., som flygstyrelsen begärt för instundande budgetår. Mot denna summa ter sig nedsättningen av utbildningsanslaget, 240,000 kronor, tämligen blygsam, och måste fyllandet av denna brist vara av mera överkomligt slag. Det förefaller också vid närmare prövning av hithörande förhållanden, som om så högst avsevärda vinster kunna göras genom en höjning av övningsanslaget att dessa väl, även i nuvarande ekonomiskt bekymmersamma tider, motsvara det ytterligare offer, som kräves.

Skall övningsanslaget nedsättas, på sätt som skett i årets statsverksproposition, måste detta leda till ett upprepande av den inskränkning av övningarna, som blev en nödvändighet redan genom fjolårets riksdagsbeslut, med ty åtföljande ännu mera utbredd och fördjupad nedsättande av försvarskraften.

En sådan inskränkning av övningarna måste antingen komma att gå ut över flygvapnets rekrytering av flygande personal — en bristfällig utbildning av denna måste anses som utesluten — eller den redan utbildade personalens färdigheter och stridsduglighet eller båda delarna.

En minskad *rekrytering* måste få till oundviklig följd, att flygvapnet i prövningens stund saknar den personal, vilken är nödvändig redan i själva mobiliseringsögonblicket. En sådan låter sig icke stampas ur marken. Goda flygare förutsätta ett mycket sorgfälligt urval och en tidskrävande utbildning, vilken i sin ordning kräver tillgång på lärare i tillräckligt antal och med stor skicklighet.

Man måste räkna med en stor avgång av flygande personal, i synnerhet i början av ett krig.

Den utbildade personalen fördelas på skilda uppgifter vid skolor och kårer. Ett är gemensamt för denna personal, den måste väl underhålla sin tjänstbarhet i luften för att kunna fylla den uppgift, som blivit vederbörande tilldelad enligt mobiliseringsplanen. För den sakens skull är viss tid och material anslagen för övningar i luften, men övningsanslagets nedsättande reducerar till den grad tillfällena till vidmakthållandet av förvärvade färdigheter, att fältdugligheten icke kan upprätthållas. Personalen frestas därtill till en sådan forcering för den knappa flygtidens utnyttjande, att ökade dödsrisker och även materiella risker uppstå. Man vill på denna korta tid repetera så mycket som möjligt, och man vill söka vinna praktisk kännedom om nyheter av olika slag inom vapnet.

En genom anslagsminskningen nödvändiggjord inställning av vissa *samövningar* mellan flygvapnet och övriga vapen går direkt ut över tjänstbarheten under fältmässiga förhållanden, då ju just dessa samövningar äro ägnade och avsedda att i möjligaste mån förverkliga en krigsbild.

Den tillgängliga materialen är fullt tillräcklig för upprätthållandet av den flygande personalens färdigheter samt den samtidiga utbildningen vid skolor och kurser.

Under hänvisning till ovanstående hemställes därför,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts förslag beträffande anslaget till "Flygvapnets övningar, reservationsanslag", måtte besluta att detta anslag för budgetsåret 1934/1935 skall utgå med 1,540,000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1934.

Nils Christiernsson.